

ภาคผนวกที่ 3

หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะ หมายถึง ข้อผูกพันของรัฐบาลซึ่งเกิดจากการกู้ยืมโดยตรง และ การค้าประกันเงินกู้โดยรัฐบาลรวมถึงเงินบริวารคที่รัฐบาลรับรอง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

(1) หนี้ภายในประเทศ (2) หนี้ภายนอกประเทศ

1) หนี้ภายในประเทศ

1.2) แหล่งเงินกู้ เงินกู้ในประเทศ คือ หนี้ที่รัฐบาลกู้ยืมจากเอกชนหรือสถาบันการเงินภายในประเทศ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน การกู้ยืมในรูปของการออกพันธบัตรและตั๋วเงินคลัง

- การออกพันธบัตร เป็นวิธีการกู้ยืมระยะยาว โดยมีอายุการไถ่ถอนคืนตั้งแต่ 15-20 ปี มีอัตราดอกเบี้ยผันแปรตามท้องตลาด ซึ่งโดยปกติจะต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดเล็กน้อย เพราะถือว่ามีความเสี่ยงต่ำ

ผู้ซื้อพันธบัตรรัฐบาลรายใหญ่ ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารพาณิชย์ ทั้งสองแห่งรวมกันมีพันธบัตรอยู่ในมือถึงร้อยละ 60-70 ของมูลค่าพันธบัตรทั้งหมดรองลงมาได้แก่ ธนาคารออมสิน (ดูตารางที่ 3.1) เป็นที่น่าสังเกตว่าพันธบัตรรัฐบาลยังไม่เป็นที่แพร่หลายในกลุ่มของสถาบันการเงินเอกชนและครัวเรือน

- การออกตั๋วเงินคลัง ตั๋วเงินคลัง คือ ตั๋วสัญญาใช้เงินระยะสั้นที่ออกโดยรัฐบาล เพื่อจำหน่ายให้แก่ประชาชน ปัจจุบันกระทรวงการคลังได้ออกตั๋วเงินคลังจำหน่ายหมุนเวียนอยู่ในวงเงิน 12,000 ล้านบาท ตั๋วเงินคลังส่วนใหญ่เป็นประเภทอายุ 28 และ 63 วัน เมื่อตั๋วเงินคลังครบกำหนด กระทรวงการคลังก็จะเปิดให้มีการประมูลใหม่ทุกสัปดาห์ เป็นลักษณะกู้ใหม่เพื่อชดเชยส่วนที่ครบกำหนด (revolving

credit) จำนวนเงินกู้ใหม่จะขึ้นอยู่กับเป้าหมายการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ และความจำเป็นที่จะต้องเปิดประมูลตั๋วเงินคลังอายุสั้น¹

เป็นที่น่าสังเกตว่า ก่อนปี 2506 ตั๋วเงินคลังเคยเป็นเครื่องมือเครดิตที่สำคัญในการถือเงินออมจากภายในประเทศ สัดส่วนตั๋วเงินคลังต่อหนี้สินภายในประเทศมีมากกว่าร้อยละ 20 บทบาทของตั๋วเงินคลังได้ลดความสำคัญลงเป็นลำดับหลังปี 2505 ในขณะที่สัดส่วนของพันธบัตรได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 75.87 ในปี 2504 เป็นร้อยละ 93.93 ในปี 2526 ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นเนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกกฎหมายบังคับให้ธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งรองรับพันธบัตรรัฐบาล เพื่อเป็นเงื่อนไขในการเปิดสาขา และอนุญาตให้ถือพันธบัตรรัฐบาลเป็นหลักทรัพย์สินแทนเงินสดสำรองได้

1.2) ขอบเขตของวงเงินกู้ ขอบเขตการก่อหนี้ภาครัฐบาลตามที่ปรากฏเป็นกฎหมายในปัจจุบันแบ่งออกได้เป็น 2 ชั้นตอน คือ ชั้นตอนที่มีการก่อหนี้ และชั้นตอนที่มีการชำระหนี้

- ข้อกำหนดตอนที่มีการก่อหนี้ การก่อหนี้เงินกู้ในงบประมาณรายจ่าย ได้ถูกกำหนดโดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2517 มาตรา 9 ทวิ ซึ่งกำหนดให้กระทรวงการคลังมีอำนาจกู้เงินตามความจำเป็นเพื่อเป็นการชดเชยการขาดดุลงบประมาณปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินร้อยละ 20 ของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และอีกร้อยละ 80 ของงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับชำระคืนเงินกู้ ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ข้อกำหนดนี้เป็นวงเงินกู้สูงสุดตามกฎหมาย

- ข้อกำหนดตอนที่มีการชำระหนี้ เป็นการกำหนดวงเงินกู้โดยพิจารณาจากภาระการชำระหนี้ โดยมีการกำหนดขอบเขตการชำระหนี้โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2507 ว่าจะไม่มีการก่อหนี้ที่ทำให้การชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ยรายปีมีจำนวนเกินกว่าร้อยละ 13 ของงบประมาณการรายได้ประจำปีงบประมาณนั้น ๆ

¹ ในช่วงสิ้นปีงบประมาณ กระทรวงการคลังจะต้องกู้เต็มวงเงินที่ได้รับ ถึงแม้ว่าจะไม่มี ความจำเป็นต้องใช้ก็ตาม เป็นการรักษาวงเงินการออกตั๋วคลังในปีต่อ ๆ ไป

รายละเอียดเรื่องตั๋วเงินคลัง ดู "การลงทุนในตั๋วเงินคลัง" รายงานเศรษฐกิจรายเดือน" ธนาคารแห่งประเทศไทย ปีที่ 13 เล่มที่ 3 (มี.ค. 2516)

ตารางที่ 3.1
สัดส่วนของพันธบัตรรัฐบาลแยกตามผู้ถือ

ปี	ธนาคารแห่งประเทศไทย			ธนาคารพาณิชย์	ธนาคารออมสิน	อื่น ๆ	รวม
	เงินบาท	เงินตราต่างประเทศ	รวม				
2504	49.8	12.8	62.6	10.5	12.8	14.1	100.0
2510	17.6	3.4	21.0	34.6	32.8	11.5	100.0
2515	28.5	1.9	30.4	38.0	25.1	6.4	100.0
2520	25.6	0.9	26.5	37.3	27.9	8.2	100.0
2521	32.2	0.7	32.9	34.1	24.7	8.3	100.0
2522	36.5	0.5	37.0	31.3	23.3	8.3	100.0
2523	35.3	0.4	35.7	31.3	24.2	8.6	100.0
2524	40.3	0.3	40.6	29.5	22.0	7.8	100.0
2525	34.03	0.24	34.27	33.21	20.77	11.74	100.0
2526	33.58	0.19	33.77	31.28	21.50	13.45	100.0

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ขอบเขตการก่อกำหนดนี้ข้างต้นมิได้มีการยึดถืออย่างจริงจังแต่อย่างใดในทางปฏิบัติ
 รัฐบาลไทยได้พยายามจำกัดการกู้เงินไม่ให้มากกว่าวงเงินงบประมาณและพยายาม
 หลีกเสี่ยงการกู้เพื่อชดเชยงบประมาณ¹ จัดว่าเป็นการยึดหลักการกู้ตามแนวความคิดแบบ
 Classics สำหรับแนวคิดของ Keynes ที่ให้มีการกำหนดวงเงินกู้สำหรับโครงการ
 ที่มีอัตราผลตอบแทนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าต้นทุนการกู้ยืมนั้น ยังไม่ปรากฏหลักฐานที่แสดง
 ว่าได้มีการยึดเป็นหลักปฏิบัติสำหรับโครงการกู้ยืมภายในประเทศ

ตารางที่ 3.2 ได้แสดงว่ารัฐบาลยังไม่เคยดึงวงเงินกู้ภายในประเทศได้
 เกินวงเงินงบประมาณเลย เป็นการแสดงว่างบลงทุนบางส่วนมาจากเงินออมภาครัฐบาล
 ไม่ใช่พึ่งพิงเงินกู้ทั้งหมด ซึ่งเป็นนิมิตที่ตืออย่างหนึ่งแต่แนวคิดนี้มีแนวโน้มว่ากำลังจะหมด
 ไปในอนาคตอันใกล้ เพราะดูจากวงเงินกู้ที่ตั้งไว้สำหรับปีงบประมาณ 2528 แล้ว
 ปรากฏว่าเกือบทั้งหมดของวงเงินกู้ที่ตั้งไว้จะต้องนำไปเป็นงบลงทุน แสดงว่าขนาดการ
 ใช้จ่ายของงบประมาณกำลังจะใหญ่เกินกว่าที่ลำพังรายได้ภาครัฐบาลจะรับภาระได้
 ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรแก้ไขโดยเร่งด่วน

จากกฎเกณฑ์และข้อกำหนดขอบเขตวงเงินภายในประเทศตามพระราชบัญญัติวิ
 การงบประมาณดังกล่าวข้างต้น หอจะสรุปได้ว่า รัฐบาลยังพอมือช่องทางก่อกำหนดเงินกู้จากภายในประเทศ
 เพิ่มเติมจากวงเงินที่รับผิดชอบอยู่ได้บ้าง เมื่อมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดเท่านั้น เพราะวงเงินกู้
 ที่มีอยู่ในปัจจุบันได้เกินขอบเขตวงเงินที่กำหนดไว้สำหรับตอนชำระหนี้คืน และมีแนวโน้มว่าการก่อกำ
 หนดในอัตราเพิ่มที่เกินกว่าวงเงินที่รัฐบาลรับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน จะเป็นการนำเงินกู้นั้นไปใช้ในงบ
 ประจำ ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลพยายามหลีกเลี่ยงอยู่

¹ ความจริงข้อกำหนดนี้ครอบคลุมทั้งนี้ภายในและนอกระบบประเทศ แต่เนื่องจก
 การกู้จากต่างประเทศมีต้องผ่านขบวนการงบประมาณแผ่นดินในปัจจุบันข้อกำหนดนี้จึงใช้ เป็นข้อกำหนด
 เฉพาะนอกระบบภายในประเทศเท่านั้น

ตารางที่ 3.2

วงเงินลงทุนและเงินทุนของงบประมาณแผ่นดิน

ปีงบประมาณ	วงเงินงบลงทุน	วงเงินขาดดุล	วงเงินทุน
2520	16,726.7	18,320	13,730
2521	18,573.5	19,000	16,800
2522	20,338.3	20,000	16,700
2523	27,555.3*	21,000	17,500
2524	34,915.6	20,000	16,000
2525	36,620.4	21,000	19,000
2526	35,114.9	26,000	24,000
2527	34,129.2	32,000	30,000
2528	35,412.7	35,000	35,000

* รวมปรับปรุงแล้ว

ที่มา : งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณปีต่าง ๆ สำนักงบประมาณ

1.3) ปัญหาการกู้เงินภายในประเทศ ปัญหาที่น่าสังเกต คือ

- แหล่งเงินกู้ ยังมีการกู้เงินจากระบบธนาคารกลางและธนาคารพาณิชย์ อันเป็นการกู้ที่มีผลในการเพิ่มปริมาณเงินค่อนข้างมาก ที่เนื่องจากยังไม่สามารถระดมเงินกู้จากแหล่งอื่น ๆ ได้มากพอแก่การชดเชยการขาดดุลงบประมาณ
 สัดส่วนการกู้เงินของรัฐบาลจากเอกชนอื่น โดยเฉพาะประชาชนทั่วไป ต่อการกู้เงินทั้งหมดของรัฐบาลมีไม่ถึงร้อยละ 15 ซึ่งนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก ควรที่จะมีการพัฒนาหลักทรัพย์ของรัฐบาลให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนมากขึ้น เพราะการกู้เงินจากประชาชนจะมีผลดีต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมากกว่า เพราะไม่ทำให้เกิดเงินเฟ้อ
- การชำระหนี้ ภาระหนี้อื่นเกิดจากหนี้เงินกู้ภายในประเทศได้เพิ่มสูงขึ้นทุกปี สัดส่วนภาระหนี้ต่องบประมาณรายจ่ายได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.8 ในปี 2510 และจะเพิ่มเป็นร้อยละ 20.8 ในปี 2528 (ตารางที่ 3.3) ภาระหนี้ที่เพิ่มขึ้นนี้ย่อมเป็นปัญหาการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน ให้เหลือเงินสำหรับการลงทุนพัฒนาประเทศน้อยลง

2) หนี้ต่างประเทศ เป็นหนี้ระยะเวลาเกิน 1 ปี ที่รัฐบาลกู้จากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ สถาบันการเงิน และเอกชนในรูปของเงินตราต่างประเทศสินค้าทุนหรือบริการ

2.1) เงินกู้ต่างประเทศตามลักษณะของผู้กู้

เงินกู้ต่างประเทศ แบ่งออกตามลักษณะผู้กู้ ได้เป็น 3 ประเภทคือ

- เงินกู้โดยตรงของภาครัฐบาล ซึ่งเป็นหนี้ที่รัฐบาลต้องชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ย จากงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล
- เงินกู้ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกัน เป็นหนี้ของส่วนราชการ องค์การรัฐวิสาหกิจ รัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัทจำกัด และสถาบันการเงิน ซึ่งรัฐบาลได้ค้ำประกันเงินกู้ให้
- เงินกู้ขององค์การรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลมิได้เป็นผู้ค้ำประกัน ผู้กู้ได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิต การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยในโครงการแก๊สธรรมชาติ การก่อหนี้

ตารางที่ 3.3

เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายด้านกาารชำระหนี้เงินกู้

ระหว่างภายในประเทศไทยและต่างประเทศ

ปี	หนี้ภายในประเทศ		หนี้ต่างประเทศ		รวม		สัดส่วนของ (3) ต่อเบ ประมาณรายจ่าย	อัตราการ เพิ่มของ (4)%
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%		
2510	1,204.9	90.9	120.2	9.1	1,325.1	100.00	6.8	-17.6
2511	989.2	82.4	210.8	17.6	1,200.0	100.00	5.6	46.4
2512	1,649.8	84.3	306.6	15.7	1,956.4	100.00	8.2	4.9
2513	1,983.8	84.8	356.4	15.2	2,340.2	100.00	8.6	4.6
2514	2,168.9	83.9	416.4	16.1	2,585.3	100.00	9.0	2.8
2515	3,011.2	88.1	406.6	11.9	3,417.8	100.00	11.8	0
2516	3,362.6	88.5	438.0	11.5	3,800.6	100.00	11.8	12.7
2517	4,671.8	90.0	520.4	10.0	5,192.2	100.00	13.3	5.3
2518	5,869.0	91.9	516.5	8.1	6,385.5	100.00	12.6	-3.2
2519	7,059.8	92.6	559.3	7.3	7,619.1	100.00	12.2	-23.8
2520	5,400.5	84.1	1,016.9	15.8	6,417.4	100.00	9.3	-43.0
2521	8,906.5	82.3	1,914.6	17.7	10,821.1	100.00	13.3	30.1
2522	7,528.2	75.1	2,499.7	24.9	10,027.9	100.00	10.9	-0.9
2523	8,745.2	70.6	3,647.7	29.4	12,392.9	100.00	10.8	15.7
2524	11,945.4	68.1	5,585.5	31.9	17,530.9	100.00	12.5	0.4
2525	14,318.9	68.2	6,681.1	31.8	21,000.0	100.00	13.0	17.7
2526	17,760.8	65.4	9,389.5	34.6	27,136.3	100.00	15.3	13.7
2527	22,957.3	68.6	10,487.4	31.4	33,444.7	100.00	17.4	19.5
2528	33,594.9	75.7	10,805.1	24.3	44,400.0	100.00	20.8	

แหล่งที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ฉบับต่าง ๆ

จากแหล่งนี้ ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีได้ค่าประกันเงินกู้ แต่ผู้กู้ เป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งรัฐบาลต้องรับผิดชอบเมื่อเกิดปัญหาขึ้น จึงได้รวมไว้เป็นเงินกู้ภาครัฐบาล

ในการเปรียบเทียบสัดส่วนของยอดหนี้คงค้างตามลักษณะการกู้ดังกล่าวข้างต้น คือ ยอดหนี้ที่รัฐบาลกู้มาโดยตรง ยอดหนี้ที่รัฐบาลได้เป็นผู้ค้ำประกัน และยอดหนี้ของรัฐวิสาหกิจ ซึ่ง รัฐบาลมีได้ค้ำประกันดังปรากฏในตารางที่ 3.4 ก็จะเป็นได้ว่า ตั้งแต่ปี 1979 เป็นต้นมา หนี้สินที่รัฐบาลเป็นผู้ก่อโดยตรงมีเพียงร้อยละ 35-36 เท่านั้น ในขณะที่หนี้สิน (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของรัฐวิสาหกิจ) ที่รัฐบาลค้ำประกันมีจำนวนถึงร้อยละ 60-64% หนี้สินที่รัฐบาลไม่ได้ค้ำประกันนั้น ได้เกิดขึ้นเฉพาะในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่ 2, 4 และ 5 เท่านั้น

2.2 ลักษณะและแหล่งเงินกู้จากต่างประเทศ แหล่งเงินกู้ต่างประเทศของ รัฐบาลไทย และรัฐวิสาหกิจได้แก่

- สถาบันการเงินระหว่างประเทศ (FI) ซึ่งได้แก่ ธนาคารโลก (IBRD) International Development Association (IDA), Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC), Asian Development Bank (ADB) และ International Fund for Agricultural Development (IFAD) ปัจจุบันได้ผูกพันเงินกู้ไว้แล้ว 1,919.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 49.17 ของวงเงินผูกพันทั้งสิ้น แหล่งเงินกู้เหล่านี้เป็นแหล่งที่ให้ กู้ได้ไม่จำกัดวงเงิน แต่ต้องนำไปเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม เงินกู้จากแหล่งเหล่านี้ โดยปกติ จะมีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลก เช่น ในปี 1983 ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยใน ตลาดโลกได้สูงขึ้นไปถึง 17-18% IBRD คิดดอกเบี้ยเงินกู้จากรัฐบาลไทยเพียง 10.48% เท่านั้น (ตารางที่ 3.5)

จะเห็นได้จากตารางข้างบนว่า IBRD เป็นแหล่งเงินกู้ที่สำคัญที่สุด ซึ่งได้ให้วงเงินกู้ แก่ไทยมากกว่าครึ่งหนึ่งของวงเงินกู้ที่ได้จากสถาบันการเงินทั้งหมด ยกเว้น ปี 2524 ซึ่งได้ลดลงไป

- รัฐบาลและสถาบันการเงินพิเศษ ได้แก่ รัฐบาลต่างประเทศ หน่วยงานของรัฐ หรือธนาคารกลางของประเทศนั้น ๆ และสถาบันการเงินพิเศษ เช่น The Overseas Economic Cooperation Fund (OECF), Export-Import Bank (EXIM BANK), และ Agency for International Development (AID)

ตารางที่ 3.4

สัดส่วนของวงเงินกู้และยอดหนี้คงค้างภาครัฐบาลแยกตามลักษณะการกู้

ปี	วงเงินกู้ (% ของทั้งหมด)		
	กู้โดยตรง	ค้ำประกัน	ไม่ค้ำประกัน
1861	3.03	96.97	-
1962	55.28	44.72	-
1963	73.67	26.33	-
1964	89.90	10.20	-
1965	69.90	30.10	-
1966	92.81	7.19	-
1967	69.14	12.82	18.04
1968	6.99	30.07	62.94
1969	82.03	2.03	15.94
1970	11.01	88.79	0.20
1971	25.69	72.70	1.16
1972	48.68	50.32	-
1973	46.24	53.76	-
1974	10.70	89.30	-
1975	48.00	52.00	-
1976	76.59	23.41	-
1977	35.55	64.21	0.24
1978	53.36	46.63	0.01
1979	31.86	68.14	-

ที่มา : ภาคผนวกที่ 1

การกู้ยืมระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาล มักจะมีลักษณะการกู้ยืมแบบ Bilateral คือแบบการกู้ยืมระหว่างรัฐบาลกับรัฐบาลสำหรับมิตรประเทศ การกู้ยืมเหล่านี้ส่วนใหญ่จะไม่ต้องเสียดอกเบี้ย เป็นการให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า

การกู้ยืมจากสถาบันการเงินพิเศษ มักจะเป็นการกู้ยืมโดยตรงจากสถาบันการเงิน-เอกชนระหว่างประเทศ เพื่อนำมาใช้จ่ายในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนากองทัพ เป็นต้น โดยปกติแล้ว อัตราดอกเบี้ยจากแหล่งเงินกู้เหล่านี้จะไม่เกินร้อยละ 6 ยกเว้นแหล่งเงินกู้บางแห่ง เช่น Federal Financing Bank (FFB), Foreign Military Sales (FMS), ซึ่งให้กู้เพื่อการทหาร และเงินกู้จาก COC ซึ่งให้กู้เพื่อโครงการปลูกยางพันธุ์ใหม่ จะมีดอกเบี้ยสูงตั้งแต่ 8-11.6% (ตารางที่ 3.6)

รัฐบาลสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นได้เป็นแหล่งเงินกู้ที่สำคัญที่สุดสำหรับแหล่งเงินกู้จากภาครัฐบาลต่างประเทศ จากบันทึกสุดท้ายของตาราง 13 จะเห็นได้ว่า สัดส่วนเงินกู้จากทั้งสองแหล่งรวมกัน โดยส่วนใหญ่แล้วจะเกินร้อยละ 80 ของวงเงินกู้จากแหล่งนี้ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาเคยเป็นแหล่งเงินกู้ที่สำคัญและเป็นแหล่งเดียว ที่ได้ให้เงินกู้ดอกเบี้ยถูกกับประเทศไทย ต่อมา หลังจากปี 2505 จึงได้เริ่มมีรัฐบาลเยอรมันและรัฐบาลญี่ปุ่นที่ได้ให้ความช่วยเหลือในรูปแบบเงินกู้แก่ประเทศไทย สำหรับประเทศญี่ปุ่นนั้น ได้เริ่มให้เงินกู้แก่ไทยเมื่อปี 2512 วงเงินกู้ผูกพันได้มีเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ และเริ่มมีสัดส่วนของเงินกู้มากกว่าสหรัฐนับตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา ยกเว้นปี 2526 ที่สัดส่วนเงินกู้จากญี่ปุ่นเริ่มลดลงและสหรัฐเริ่มมียอดวงเงินกู้สูงขึ้น มีข้อสังเกตว่าวงเงิน 816.9 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ที่สหรัฐให้กู้เมื่อปี 2526 นี้ เป็นเงินกู้ของการไฟฟ้านครหลวง เสีย 730.9 ล้านเหรียญ สหรัฐ. และเป็นการกู้โดยที่รัฐบาลมิได้ค้ำประกัน

ตารางที่ 3.5

วงเงินผูกพันและอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลกู้จากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ

สถาบันการเงินระหว่างประเทศ	อัตราดอกเบี้ย (%)	วงเงินผูกพัน											
		2504	2510	2515	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526		
IBRD	5.5-11.6	22.0	31.0	81.0	158.0	256.0	152.7	632.0	230.9	616.1	375.6		
IDA	0.75					33.1	60.0						
ADB	1-11			23.0	92.1	101.7	55.4	164.8	281.0	11.4	123.6		
IFAD	4					17.5		14.7			187		
OPEC	1-6						7.0	8.0	21.8				15.0
รวม	-	22.0	31.0	104.0	250.1	408.3	275.1	819.5	533.7	727.5	532.9		
สัดส่วนของ (%)		100.0	100.0	77.9	63.2	62.7	55.5	77.1	43.3	84.7	70.5		

แหล่งที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.6

วงเงินกู้ยืมและอัตราดอกเบี้ยของภาครัฐบาลที่กู้จากรัฐบาลต่างประเทศและสถาบันการเงินที่พิเศษ

ประเทศ	สถาบันการเงิน	อัตราดอกเบี้ย								
		เงิน (%)	2504	2510	2515	2520	2523	2524	2525	2526
สหรัฐฯ	ICAX ₍₁₎ AID ₍₁₎ PL ₍₁₎	2 - 4	1.9	7.6	14.0	65.0	121.4	67.2	94.6	816.9
แคนาดา	FFB, PHS, FY	8	-	-	-	-	-	-	-	-
	EA0, (1) CIDA	0	-	0.9	-	-	22.2	51.8	-	-
เยอรมัน	EDC	9	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kfw, AL	2 - 4.5	-	-	3.1	10.2	7.3	20.5	20.5	22.0
เดนมาร์ก	รัฐบาล	-	-	-	-	-	12.4	-	-	-
	CDC, ECCO (1)	7.25 - 11.6	-	-	-	11.9	-	-	55.1	-
อิตาลี	รัฐบาล	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รัฐบาล	3 - 5.75	-	-	4.3	133.1	226.0	194.5	488.4	287.7
ฝรั่งเศส	EXIM, OECF	3.0	-	-	-	-	3.8	-	4.3	-
	รัฐบาล	0	-	-	-	-	-	3.0	-	-
เบลเยียม	"	3.0	-	-	-	-	-	52.2	-	-
	Sandi Fund	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ออสเตรเลีย	CTBA (1)	11.75	-	-	-	-	-	-	2.3	13.6
	คูเวต	-	-	-	-	21.4	-	24.8	18.9	-
รวม			1.9	8.5	21.4	229.7	370.4	396.8	736.6	1,140.2

สัดส่วนยืม (%) (1)

สัดส่วนสหรัฐ (%) (2)

รวม (1) + (2) = (3)

หมายเหตุ : (1) เป็นหน่วยสถาบันการเงินที่ได้จากการทหาร จะสังเกตได้ว่า อัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าการกู้จากแหล่งอื่น

(2) ข้อเพิ่มเติมของค่าใช้จ่ายจากภาคผนวก

ตารางที่ 3.7

โครงการเงินบาทสมทบ

(หน่วย : 000)

โครงการ	แหล่งเงินทุน	ปีที่กู้ยืม	ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้	จำนวน	อัตราดอกเบี้ย
1) Financing State Enterprise Development project (รัฐวิสาหกิจ 5 แห่ง ได้แก่ กฟผ, กฟภ, กปน, ทศท, และห้องเย็น)	MHT	2519	5 ปี	\$ 100,000	1 + LIBOR
2) Financing State Enterprise Development project (รัฐวิสาหกิจ 4 แห่ง ได้แก่ ทศท, การเคหะ, การทางฯ)	MHT	2520	4 ปี	\$ 60,000	1 + LIBOR
3) Relending of state Enterprise for development project (รัฐวิสาหกิจ 4 แห่ง ได้แก่ กฟผ, กปน, กฟภ และ สะพานปลา)	BOND (Germany)	2521	5 ปี	DM50,000	6.25
4) Relending of state Enterprise for development project (รัฐวิสาหกิจ 4 แห่ง ได้แก่ กฟผ, กปน, กฟภ, และ สะพานปลา)	NOTES	2521	5 ปี	\$ 10,000,000	7.4
5) Relending of state Enterprise for development project (รัฐวิสาหกิจ 5 แห่ง ได้แก่ สะพานปลา, ห้องเย็น, การทาง การเคหะและ กฟผ)	US Floating rate	2522	5 ปี	\$ 30,000	0.25 + LIBOR

ตารางที่ 3.8

ภาระหนี้ที่ไม่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและภาระหนี้โดยตรงของรัฐบาล

	ปีงบประมาณ					
	2521	2522	2523	2524	2525	2526
เงินกู้โดยตรงของรัฐบาล	84.3	127.2	200.7	280.7	305.9	365.8
ร้อยละของภาระหนี้	45.0	45.6	49.8	44.5	36.9	41.8
เงินกู้ป้องกันประเทศ	17.8	36.6	79.0	140.9	164.1	189.2
เงินกู้เงินบาทสมทบ (1)	32.4	69.1	79.8	144.8	200.0	203.5
รวม (2)	50.2	105.7	158.8	285.7	364.1	392.7
ร้อยละของภาระหนี้ของ (1)	17.3	24.7	19.8	23.0	24.1	23.3
ร้อยละของภาระหนี้ของ (1)	26.8	37.9	39.4	45.3	43.9	44.9
ยอดรวมภาระหนี้	187.3	279.1	403.1	630.3	829.5	874.0

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย